

Szerkesztési iroda:

Nagyberek,

Zápolya-utca 1-és szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagyberek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Nagyberek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 246. szám.

Csütörtök, október 28.

Hirdetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hónap ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

A válság.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, október 27.

A politikai helyzet ma is csupa bizonytalanság. Egyetlen tényt lehet csak megállapítani: azt, hogy a király és az ország közvéleménye egyetért abban, hogy a válságot csak alkotmányosan lehet békével és maradandóan megoldani.

Hogy ez egyetértés dacára a válság még ma is megoldatlanul nehezedik ránk, annak meg van a magyarázata.

A mi válságaink nem itthon támadnak. A magyar nemzetet királyával időről időre nem a király személyes akarata állítja szembe. Ha ezt nem is tudtuk eddig meg tudhatjuk a legutóbbi ugynevezett koronatanács lefolyásából. A koronatanács tagjai egyezően vallják, hogy a király a legnagyobb jóindulattal viseltetik ügyeink iránt s hogy erős szándéka a mostani válságot csak alkotmányos módon, szigorúan alkotmányos és törvényes eszközökkel oldani meg. S ugyanakkor, amidőn a király kijelenti, hogy az alkotmány által megszabott utról semmi szín alatt sem hajlandó letérni, olyan híreket kolportálnak, hogy Bécsben készen vannak a magyar válság erőszakos módon való megoldására. A hír nem lep meg bennünket. Amióta Ausztriában állandó a zavar, mindig kísért a gondolat Magyarország erőszakos leigázására. Tíz esztendő óta alig volt olyan év, hogy ne készültek volna a Magyarországra való bevonulásra, hogy a köztünk és Ausztria között fenforgó közjogi és gazdasági kérdéseket erőszakkal intézzék el.

Ez a fenyegetés eddig sem rémitett valami nagyon; most már ostoba gyerekjátéknak tartjuk. Királyunk nem hajlandó felfüggeszteni az alkotmányt, csupán Ausztria kedvéért a király tudja jól, hogy ez

az expediens nem csak a törvénybe ütközik, de azt is, hogy nem vezet célra. Ausztria azt látja érdekének, hogy Magyarországon gyakran támadjon zavar s hogy örökös alkudozás alatt magának hasznot csikarjon ki. A merev non possumus politika, amibe Ausztria annyira szerelmes, ezt a célt szolgálja.

Szó nélkül nem könnyű dolog meglábolnunk a válságot, bár a király jóindulatáról meg vagyunk győződve s bár el vagyunk szánva rá, hogy jogaink és érdekeink védelmére megragadunk minden törvényes eszközt. Nehéz volna ránk bizonyítani, hogy ne volnánk konciliánsok, arra azonban nem vagyunk kaphatók, hogy jogainkról teljesen lemondjunk, bármennyire fenyegetőzzék is erőszakkal Ausztria.

Ausztria az alkudozást úgy érti, hogy ránk parancsol, mit kívánjunk, mit ne kívánjunk, mit akarjunk s mit ne akarjunk s mihelyt nem engedelmessékedünk, előáll a váddal, hogy a kiegyezést támadtuk meg, hogy nem teljesítjük a kiegyezésben magunkra vállalt kötelezettségeket. Ez a játék nem csak rosszhiszemű, de ostoba is. S akárhányszor is vezette diadalra az osztrák főrekrvéseket ez a taktika, még sem olyan eszköz, a mivel tanácsos volna sürűen élni. Mi az osztrákok dolgaiba, pedig csak azokban igazi a khaosz, soha sem értjük magunkat; miért fáj annyira Ausztriának a mi fejünk s miért akar ő nálunk csinálni minden áron rendet? Nem igen képzelünk olyan bölcsességet, amely megtudná mondani, hogy bonyodalmainkból mint vergődünk ki.

Bajaink gyökere ime nem itthon van, hanem Ausztriában. Az osztrákok miatt nem tudjuk megoldani a válságot, amely a nemzetnek is, a koronának is egyaránt

terhes. Annyit azonban bizonyosra vehetünk, hogy a megoldás, várasson magára bár meddig, nem fog igazodni teljesen az osztrák izléshez.

A király szava biztosít arról, hogy alkotmányunkért nem kell aggódnunk; hogy az a királynak is szent és sérthetetlen. Ami ügyünk mellett a jog és az igazság kardoskodik, tehát lehetünk türelmesek s kereshetünk elszánt nyugodtsággal a kibontakozás útjait. Végül Ausztriában is meg fogják tanulni, ha másként nem, a maguk kárán, hogy nem kell tulfeszíteni hurt.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 1/5 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Védői hölgyek részére minden nap délbem 12 óráig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Szombaton délután deákok számára a medencefürdő nyitva (903).
A Torontáivármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

Október 31. Ipar- és kereskedelmi bank r.-t. alakuló gyűlése November 8. A közg. biz. ülése.

— Személyi hírek. Botka Béla főispán és Janó Ágoston alispán, kik hivatalos ügyekben néhány napig Budapesten tartózkodtak, tegnap este visszaértek Nagybecskerekre.

Dr. Schack Béla felsőkereskedelmi iskolai főigazgató tegnap este Nagybecskerekre érkezett s ma délelőtt meglátogatta az itteni állami felsőkereskedelmi iskolát. A főigazgató még a mai nap folyamán elutazott Nagybecskerekre.

— Kinevezés. A vallás- és közokt. miniszter Ferch Gizella bukaresti róm. kath. elemi iskolai tanítónőt a zombolyai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé nevezte ki.

— A munkásgimnáziumból. A kulturegyesület nagybecskereki munkásgimnáziumában ma este 8-9-ig dr. Fialowski Béla egészségügyi,

A „TORONTÁL” tárcája.

Fatális bizonyíték.

A jeiről, melyet a pajzán Clapetné az ablakába állított, hogy Lamonois huszár-hadnagyt figyelmeztesse, mindenki tudta Belles-Eauxban, hogy a tudós társaság elnöke a szokottnál majdnem félórával előbb elment az akadémia ülésére. Olyan pontos embernél mint az őra, kinek a jövés-menése nem váltakozott soha, nem komoly zavarok jele volt-e ez?

Bizonyosan futott minden testessége dacára, mert izzadtan érkezett meg, mint a házaló hosszagyalgás után. Amint az ajtót benyitotta, ünnepélyesen megszólalt: Uraim... Rendkívül fontos dolgot akart közölni a kollégáival. A teremben azonban nem volt senki más, mint az örökös titkár, Blamiron abbé, ki a levéltár egyik iratát betűzgette.

Belles-Eauxban mindenki tudja, hogy feszült viszony áll fenn köztük a Navarot bíró ügye fölött történt nézeteltérésük óta, kit az elnök szerint 1603-ban gyilkoltak meg, az örökös titkár szerint pedig 1605-ben, emez szerint a rablók, az elnök szerint pedig a nejeének a kedvese. Clapet elnök ur nem intézhette tehát szavát Blamiron abbéhoz, csak nyilvános ülésen, hivatalos célból.

Misem boszantóbb, ha valami ujságot akar az ember mondani, vagy bizonyítékot fel-

mutatni, mintha nem talál senkit, akivel azt közölje. Az elnök első tekintetre belátta a kedvezőtlen helyzetet. Az Uraim-ja a torkán akadt s a beszédet, melyet tartani akart, zsebébe eszuttatta.

Megpróbált helyet foglalni a legpuhább karos székben s felvágott egy tudományos folyóiratot, hogy összeszedje magát.

A vér kipirította a füleit; felkelt, hogy jobb vérkeringést idézzon elő. Elkezdett alá s fel járni, erős nagy léptekkel, melyek panaszt csikartak ki a padozatból.

Az örökös titkár, kinek az idegei izgékonyak voltak, bántotta ez a kétségbeesett futkározás, de mint erősen fegyelmzett ember, türtőztette magát és nem szólalt fel, úgy, hogy Clapet elnök ur közönyösnek válván őt, megállott. De hát el is volt fáradva.

Még némi jövés-menés után, miután egyetlen akadémikus sem jött véget vetni ennek a tété á-tété-nek, az elnök nem türtőztethette tovább magát s oda állott a titkár elé:

— Nos, titkár ur?

— ?

— A Navarot ügy nincs befejezve, mint ön hiszi. Csak most kezdődik.

Az abbé megesküdt magában, hogy hallgat, de a Navarot ügyben nem maradhatott néma. Sikerült ugyan még nem szólania, de nem elfojtani egy tiltakozó kézmozdulatot, mely legott felhatalmazta az elnököt:

— Csak most kezdődik, mondom önnek. Most már vannak bizonyítékaim!

— Most már, ismételte a titkár célzatosan.

— Igen, most már.

— Azaz, hogy annak idején nem voltak.

— Ha csak bizonyítékokkal lehetne előállni, lehetetlen volna történelmet írni. Először előad az ember, azután bizonyít. Ez a logikus egymásután. En előadtam, én bizonyítok!

— Várom, mondta az abbé.

— Ön tagadja a Navarotné létezését s következkép a szeretőjét, kinek a segítségével én azt állítom, hogy lerázta a férjét a nyakáról.

— Ezt valóban tagadom.

— Mit szólna ön egy levélhez, melyet Navarotné egy fiatal tiszthez intéz — a széptevő a hadseregben szolgált — hogy magához hívja őt a férje távollétében, míg ez a város érdekeivel volt elfoglalva?

— Nem szólnék hozzá semmit, mielőtt nem látnám.

— Ime, itt a másolata a nőm irásával, ki leírta nekem.

Az abbé tulságosan hosszan látszott időzni a szereimes levél olvasásával. Fürkészett minden betűjét, végre minden szó nélkül visszaadta az elnöknek.

— Most már meg van győződve, jelentette ki Clapet diadalmas hangon. En sajátkezűleg tettem hozzá az 1603-iki dátumot és az aláírást.

— Hogyan került ez az okirat az ön kezébe?

Kizárólag csak nálunk kaphatók!

SIRLAMPÁK PAPIRBÓL,

továbbá sirkoszorúk Mindszent napjára.

BENŐ TESTVÉREK, ezelőtt A. F. KOKITS, NAGYBECSKEREK.

Postai rendeléseket készséggel és azonnal teljesítünk.

Ujdonság!

968-31

:: ::

Ujdonság!

:: ::

9—10-ig pedig Harzer József főgimn. tanár fizikai előadásait folytatja. Itt említjük meg, hogy a holnapi munkaelőadásra szóló színházi jegyeket Knyaskó Lajos igazgató távolléte folytán Somfai János, a kultúregyesület titkára fogja kiosztani a hallgatóknak ma este a munkásgimnáziumban.

— **A főgimnáziumi bizottság ülése.** A város főgimnáziumi bizottsága tegnap délután 4 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, a melyen jelen voltak: Balácsi József, Franz J. L., Giffinger Zsigmond, Harzer József, Hausladen Mátyás, dr. Klein Mór, Krumenacker Ferenc, Mencer Lipót, dr. Mangold Samu, dr. Vinczehid Ernő és Weisz Izidor. A főgimnáziumi bizottság a tegnapi ülésen tárgyalta a tandíjmentességért beadott folyamódásokat. Összesen beérkezett 88 tandíjmentesség iránti kérvény s a bizottság 80 tanulónak az egész évi, 6 tanulónak pedig a félévi tandíját engedte el, míg két kérvényt visszautasított. Balácsi József igazgató ezután betérjett a szokásos elszámolását, a melyet a bizottság elfogadott s a felmentvényt az igazgatónak megadta.

— **A vármegyei tisztviselők országos egyesületének ülése.** A Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesületének igazgató-választmánya tegnapelőtt Budapesten Pestvármegye székházában Fazekas Ágoston alispán elnöke alatt ülést tartott, amelyen Torontából dr. Vinczehid Ernő megyei főjegyző vett részt. Az ülésen elhatározta az igazgató-választmány, hogy a szolgálati pragmatika kérdésében egyrészt sürgős feliratot fog intézni a törvényhozáshoz és e felirat szerkesztésével Benkó Albert dr. alispánt bízta meg, másrészt az összes kérdéseket felölő részletes szolgálati pragmatikát dolgoztat ki és ezzel szűkebb körű bizottságot bíz meg. Elhatározta továbbá a választmány, hogy a jövőben időnként szakértekezleteket fog tartani megelőző irodalmi vitákkal egyes közigazgatási részletkérdések megoldására. A múlt tavasszal Horkulesfürdőn megtartott országos konferencia sikerein felbuzdulva, megállapította a választmány, hogy a vármegyei tisztviselők országos értekezletét 1910. évi június hó 4., 5. és 6-án Siófokon ismét meg fogja tartani 40 korona vételi díj mellett, Benkó Albert dr. alispán indítványára elhatározta a választmány, hogy az országos egyesületnek javaslatba fogja hozni külföldi közigazgatási tanulmányutak szervezését, melyeken az egyesületi tagok saját költségükön vennének részt, egyúttal megállapította azt is, hogy az 1910. évi július havában Brüsszelben tartandó nemzetközi közigazgatási kongresszusra a vármegyeiek részvételét szervezni fogja, ugyanakkor az egyesület fog gondoskodni arról, hogy a vármegyei önkormányzati közigazgatás mibenlétéről a külföldi kellő tájékozást nyerjen.

— **A kegyes tanítórend névtára.** Most jelent meg a kegyes tanítórendnek 1909/10. évre szóló névtára. A névtár szerint a rendnek jelenleg 406 tagja és 26 rendháza van Magyarorszá-

gon, köztük a nagybecskereki rendház, amely 1846-ban alapított s házfőnöke Balácsi József főgimnáziumi igazgató, aki a rend közp. fegyelmi bizottságának is tagja. A nagybecskereki rendháznak öt tagja van és pedig Balácsi József házfőnök, tanulmányi ügykezelő, a főgimn. igazgatója, a görög nyelvnek a 8-ik oszt. rendes tanára. Farkas Ignác házi másodfőnök és lelkiatya, a 2-ik osztály főnöke, hittanár. Dr. Czirbusz Géza bölcsészettudor a 8-ik oszt. főnöke, a földrajz, történelem és német nyelv rendes tanára. Kalcsook Leo főgimn. hitszónok, a hittan, földrajz és történelem rendes tanára. Kovács Edre az 5-ik oszt. főnöke, a latin és a görög nyelv rendes tanára. A kegyes tanítórend által részt az alapítványból, részint sajátjából díjazott és ideiglenesen alkalmazott világi helyettes tanár: Kozma Gyula menyiség-tanár.

— **Lugosi dalosok Zombolyán.** Még július hóban történt, hogy a Lugosi Iparos Dalkör harmive éves fennállása alkalmából diszhangversenyt rendezett, amelyen egy kellemetlen incidens történt. Résztvett ugyanis a hangversenyen a Zombolyai Iparos Dalegyet, mely nagyon szépen énekelt ugyan, de csak második díjat nyert. A zombolyai dalosok nem fogagtak el a díjat. A dolgot most aztán figyelmes módon intézte el a Lugosi Iparos Dalkör, amennyiben Lugos város közönsége körében gyűjtést indított és egy szép ezüst babékoszorút vásárolt a zombolyai testvéregyletnek, amelyet Kugler elnök vezetésével tizenhat tagú küldöttség vitt át Zombolyára. A babékoszoru átadása alkalmából a zombolyai Hungária-szállodában dalestély volt. A lugosiak nevében Horváth Kálmán, a lugosi egyesület alelnöke szép szavakkal üdvözölte a zombolyai dalosokat.

Kanyaró után

a legkomolyabb betegségeknek biztosan elejét veszi a **Scott-féle Emulsio**. Az egészség gyors visszaszerzése meglepi mindazokat, akik először tesznek kísérletet a

852(7)—7.2

SCOTT-féle EMULSIO-val.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét (a halászt) kérjük figyelembe venni

A SCOTT-féle Emulsio csakis annak köszönheti nagy hírnevét, hogy összes alkotórészeiben fentartja legnagyobb fokú tisztaságát.

Nagyon megfelelő az elkényeztetett inynek és a meggyengült emésztésnek.

A SCOTT-féle EMULSIO a legkiválóbb

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fill. Kapható minden gyógytárban.

Az abbé arca azonban hirtelen felderült s határozott hangon mondta:

— Elnök ur, én önt becsületes embernek tartom.

— Bizonyosan.

— Nos, én megnyugszom az ön másolatában. Nincs szükségem az eredetire. Navarotné csakugyan csalhatta a férjét 1605-ben.

— 1603-ban.

— Amint tetszik.

— Ugy hát nem jön ön hozzám?

— Főlősleges. A kollégáink mindjárt itt lesznek. Csodálkoznak az ön távollétén, mert megszokták itt találni önt ebben az órában.

— Igaz. Miután meg van ön győződve.

— Minden esetre.

És felmentek újra a lépcsőn s az elnöknek sejtelve sem volt a roppant küzdelemről, mely az ő jelenlétében a Blanniron abbé lelkiismeretében végbement.

És az ember, ki elvonultan élt, de ismernie kellett a városban elterjedt hírt, még idejében rá gondolt, hogy milyen véleménynyel vannak a városban Clapetnéről.

A könyörület nem engedte, hogy higgyen ebben, de mégis óvatosságot parancsolt neki a férjjel szemben.

Házastársi katasztrófába kergesse ezt, amidőn váratlanul haza megy vele? A történelmi igazságnak nem megvoltak-e a maga jogai? Fontos volt meggyőződni e kétes okirat valódiságáról. Elméjében hirtelen közel hozta egymáshoz a bírót és az elnök nejét és megbizonyosodott felőle, hogy csakugyan Clapetné fogja találni az eredetit. Így aztán nem akart többé semminek a valódiságáról meggyőződni.

E közben az elnök és a huszár-hadnagy a történelem által védve, nem is sejtették a vesztélyt, melyben forogtak, és hasznukra fordították ezt a szerencsés véletlent.

Henry Bordeaux.

— **Francia Berlitz-tanfolyam.** Falquet Lajos, a nagybecskereki felső kereskedelmi iskola francia nyelvtanára november elején hat hónapig tartó esti francia tanfolyamot nyit kezdők és haladók számára. A tanfolyamon Falquet tanár a francia nyelvet az egész világon elterjedt és kiválóan sikeres Berlitz módszer szerint fogja tanítani, úgy, hogy a tanulók az első leckétől kezdve csak franciául hallják a nyelvet. A tanfolyamra, amely esténként 8 órakor lesz, beiratkozhatni Falquet tanárnál Merczy-utca 7. sz. a. Tandíj kezdőknek havonként 4 kor., haladóknak 5 korona.

— **Tüzek a vármegyében.** Báró Duká Géának az Ernesztház község határában fekvő nagyvidai uradalmában a napokban két szalmakazal ismeretlen okból kigyuladt s elégett. A kazlak biztosítva voltak.

Ugyancsak tűz pusztított a napokban Nemetécskán is, ahol Masson János földműves udvarában levő egyik kazal szalma kigyuladt. A tüzoltóság s az összefutott szomszédoknak sikerült a tüzet eloltani, mielőtt még nagyobb kárt tett volna. A esendőrség a vizsgálat folyamán megállapította, hogy a tüzet itt a károsult fia és játszótársai idézték elő, akik gyufát gyújtogattak a kazal mögött.

A legjobb s a legalaposabb mosási mód az, amely csekély fáradság mellett a legjobb eredményeket szolgáltatja. A ruhanemű beáztatása: A beáztatási vízbe (csak annyit venni, hogy az egész ruhanemű be van takarva!) annyit „asszonydicséret” mosószert teszünk, hogy az a kavarásnál erősen habzik. A másnap reggel való kimosás a beáztatási vízben legjobban a „Schicht-szappan”-nal történhetik. A kifőzés előtt a ruhanemű előbb forró vízben, aztán pedig hideg vízben jól öblítendő ki. A főzővizet legegyszerűbben vajmi „Schicht-szappant”, vagy „asszonydicséret” mosószert teszünk. Nagyon fontos még a sok vízben való gondos és többszörös kiöblögetés, míg mind a Schicht-szappan által feloldódott piszokrészek nem távolítottak el s az öblögetési víz tiszta nem marad. (925a—1.1)

— **Szarvasmarhazáratok.** Orlovát községben ivarszervi hólyagos kiütés miatt fennállott udvarzárlatot a hatóság feloldotta, továbbá ugyanazon községnek Csenta községgel melletti réjtében szarvasmarhán megállapított szórványos l'ápfene miatt pedig a legelőzárlatot elrendelte.

Foglalkozást keresőknek figyelmébe ajánljuk hazánk egyik legnagyobb biztosító társaságának lapunk mai számában foglalt hirdetését. 963—3.1

Színház, irodalom.

Heti műsor.

Csütörtök, okt. 28: „Az elvált asszony.”

Péntek, okt. 29: „A biboros.”

Szombat, okt. 30: „Burdán számára.” (Vigjátékújdonság.)

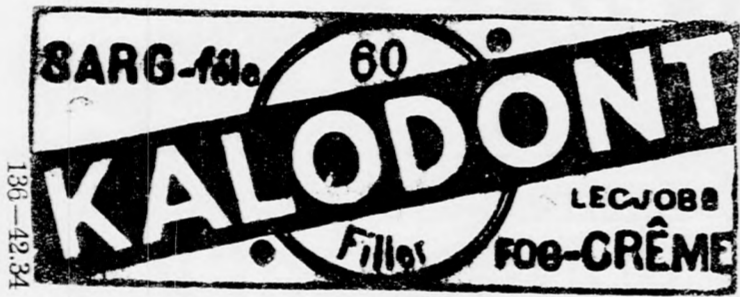
Vasárnap délután, okt. 31: „Szerelmi keringő.” Este: „A forrás tündére.” (Operettújdonság.)

Hétfő, nov. 1. „A forrás tündére.” (Bucselőadás.)

* **Forradalmi nász.** Polgár szintársulata tegnap este bemutatta nálunk Sophus Michaelis dán írónak „Forradalmi nász” című drámáját. Zajos sikerű szép színházi este volt s az előadók nagy hatással, élénk tetszés mellett játszottak. Igaz, hogy a darab az ugynevezett hálás szerepek egész sorozatát szolgáltatja. Maga a darab: az igazi szindarab, a Sardou iskolájából való. Lükettő, izgalmas cselekménye az első pillanattól fogva belénk markol és fogva tart, egyes jeleneteiben pedig valósággal kinyitja a szemünket, Csakis cselekményének ezzel a vad erejével éri el, hogy amíg a dráma végigtombol a színpadon, egy pillanatra sem érünk rá gondolkodni és gondolkodás nélkül mai valutának fogadjuk el azt az önmagántul romantikát, mely Hugó Viktor korában élte fénykorát és melyet, mi tagadás, azóta az epigonok légiója ugyancsak elkoptatott. A darab tárgya hamisítatlan színpadi tárgy: nászéjszaka a színpad árnyékában. A pipogya arisztokrata férjjel kezdődnek, de mikor az a konvent katonájának segítségével megszökik, folytatódik a hőssel a kemény mesebeli férfival, aki a szerelemért, néhány óra gyönyöréért hidegvérrel dobja oda életét. Az író oly mesteri technikával csinálta darabját, hogy valószínűnek fogadjuk ezt a férfit s csak ott válik lehetetlenné, mikor a menekülés lehetőségét, életének zinte ráerőszakolását eldobja magától. Mert az még csak lehetséges, hogy egy vad, durva katona is képes szerelmi szenvedélyéért életét áldozni, de a menekülést, pláne a tisztas menekülést nem dobja el magától, mert az életosztón olyan óriási erő, hogy a legnagyobb, ugynevezett hős is megkísérli a menekülést. Ez a szépséghiba, amely különösen a harmadik felvonásban tűnik fokozottan élénk, rontja le némileg a darab hatását, de csak némileg, mert a többi jelenetek oly mesteriek, hogy nem okozkodunk, hanem csak gyönyörködünk a remek színjátszásban. A darab hatásához és sikeréhez nagyban hozzájárult az erőteljes, kifogástalan előadás s az egyes előadók művészi játéka. Hevesi Mariska jellemzően, finoman s amellet

drámai erővel játszotta a nászéjszakája előtt álló arisztokrata leányt s igen jól megrajzolta érzéseinek átalakulását az arisztokrata pipogya férfitől az igazi csudaferihez. Ugyancsak kiváló művészi alakítást nyújtott tegnap Gózon Béla is. Minden részében gondosan megjátszotta Marc Arron a szerelmes konvent-katona szerepét. Egyformán erővel teljes, férfias, meleg és diszkrét volt a játéka. Kétségtelenül az ő művészi játéka alkotta legnagyobb részben a darab sikerét s ezért mindenképpen megérdemelte a közönség meleg elismerését Hevesi Mariskával együtt. Mellettük Hevesi Gusztó, Turai, Halmi, Tihanyi és Solyosi egyformán szépen játszottak. Csak Nagy Pál rontotta el hadarásával az arisztokrata férj szerepét. Jó volna, ha ez a különben tehetséges fiatal színész igyekeznék leküzdeni ezt a hibáját, amely művészi pályáján nagy hátrányára lehet. Az előadást egyébként szép számú közönség nézte végig, de a tegnapi este zsufolt házat érdemelt volna.

Ebtenyésztés. Ebkedvelőknek, vadászembereknek és ebtenyésztőknek írt könyvet Monostori Károly állatorvos, a m. kir. állatorvosi főiskolán az állattenyésztés nyilvános, rendes tanára, az „Országos Állatvédő-Egyesület” igazgató-titkára. Ez szerzőnek 3000-dik szakmunkája, ami már magában véve biztosíték arra, hogy munkái hazánkban olvasottak. Nem is végezt hiábavaló munkát, mert oly könyvvel lepte meg az e tárgy iránt érdeklődőket, amely az ebbel tenyésztéssel foglalkozik s ilyen munka magyar nyelven ezidő szerint egyedülálló. Van ugyan 1—2 olyan magyar könyv, amely ugyancsak kizárólag vadászok idomítását tárgyalja, de a most megjelent ebtenyésztés, amely füzeve 3 koronáért, vászonkötésben 4 korona 50 fillérért bármely könyvkereskedésben megrendelhető, nemcsak ebek idomításával foglalkozik, hanem élvezetes előadásban az eb természetrajzi, boncs és élettani s külemtani leírásával, a legkedveltebb fajtáival, szaporításával, felnevelésével, táplálásával, gondozásával, tanításával, használásával, fontosabb hibáinak és betegségeinek orvoslásával is megismertet. Egyszóval hézagpótló munka az állattenyésztési irodalomban, amelynek olvasása bárkinek is 1—2 élvezetes órát nyújthat.

TÁVIRATOK

A válság.

Budapest, okt. 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) A válságban bizonyosság még ma sincs. Csupa híresztelésekkel, kombinációkkal, kulisszák mögötti izgalommal van tele a levegő, de hogy merre dől el a válság, azt biztosan ma is oly kevésbé lehet tudni, mint hetekkel, vagy hónapokkal ezelőtt. Az Andrassy-kormány híre ugyan ma is állandóan napirenden van, sőt egy bécsi jelenés tudni véli, hogy a királynak határozott szándéka Andrassyt megbízni a kormányalakítással, de hogy mennyi ebből a valóság, azt határozottan nem tudni.

Wekerle bécsi utja.

Budapest, okt. 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mai jelentés szerint Wekerle Sándor miniszterelnök ezen a héten semmi esetre sem utazik Bécsbe, hanem valószínűleg csak november elején megy a királyhoz audienciára, mely alkalommal — mint már a koronatanácsról szóló kommuniké is jelezte — be fog számolni a kormánynak a koalíció fenntartása érdekében kifejtett munkájáról.

Az Andrassy-kormány.

Budapest, okt. 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egy bécsi jelentés kapcsán ma ismét sokat foglalkoztak az Andrassy-kormány lehetőségével. Ez a bécsi jelentés azt mondja, hogy a legutóbbi koronatanácsban a király állítólag ridegen közölte

a megjelentekkel, hogy ő ragaszkodik a paktum végrehajtásához és a koalíció fenntartásához. Amennyiben ez nem sikerül, határozottan kijelentette volna az uralkodó, hogy a legközelebbi hetekben Andrassy Gyula grófot fogja megbízni a kabinetalakítással. Kifejezte egyúttal a király azt az óhaját is, hogy Kossuth Ferenc támogassa Andrassy kormányalakítási munkáját és nyerve meg pártját is az Andrassy-kormány eszméjének. A függetlenségi pártkörben tegnap este sokan voltak jelen és a jelen voltak élénken vitatták a helyzetet s az Andrassy-kormány eszméjét. A jelen voltak egy része azon zúgolódott, hogy a mai kormány még mindig helyén van, más része, az ugynevezett harcos-csoport pedig az Andrassy-kormány mellett agitáció ellen kelt ki, amely a függetlenségi pártban is folyik. Kmetty Károly azt hangoztatta, hogy fel kell szüntetni az intéző-bizottságot, inditson vizsgálatot a pártban az Andrassy mellett folyó agitáció dolgában s azután zárják ki azokat, kik ebben az agitációban szerepet visznek. Nagy Emil és Zlinszky János képviselők, akikről tudvalevő, hogy hívei az Andrassy-kormány eszméjének, kijelentették, hogy ők az Andrassy-kormányt csak úgy támogatják, ha Kossuth is benne van.

Az Andrassy-kormány eszméjére vonatkozólag a függetlenségi párt hivatalos lapja a többek között a következőket írja:

„Mi már számtalanszor kifejeztük idevonatkozó álláspontunkat. Jöjjön hát az a kibontakozási akció. Mi nem álljuk az utját, csak alkotmányos formája legyen. De attól tartunk, hogy ha csakugyan belül marad az alkotmányosság, nem lesz sikere, mert éppen alkotmányos akadályokon hiusulhat meg. De még ha — téve-tagadva — volna is valamelyes efemer sikere, ez a körülmény csak még veszedelmesebbé tenné következményeiben az ilyen kisebbségi vállalkozást, mert mint a „kormányképes kisebbség” egyik vezérémbere lapunk hasábjain néhány nappal ezelőtt kinyilatkoztatta, állandósítaná az országban a belső harcot ahelyett, hogy viszonyaink várva-várt konszolidációjára vezetne. Azért volna helyénvaló, okos és célszerű dolog, ha az irányadó tényezők az efféle meddő próbálgatás helyett, mindjárt engednének az alkotmányosság és a parlamentarizmus ujjmutatásának és idővesztégetés nélkül közvetlenül a parlamenti többségre, a függetlenségi pártra biznák a kibontakozási akció keresztülvitelét és az állandó nyugalom megeremtését.”

A gazdasági és közjogi kérdések.

Budapest, okt. 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) A függetlenségi és 48-as pártban azt hangoztatják, hogy a bécsi intéző köröknek az a céljuk, hogy a függetlenségi pártot megpuhítsák és politikáját áttereljék a gazdasági térről a közjogi és katonai kérdésekre. Ez ellen a függetlenségi pártnak harcos része hevesen állást foglal s állítólag emiatt Justh holnap Budapestre jön és Kossuthal tanácskozni fog a dologban.

Tanácskozások Kossuthnál.

Budapest, október 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Justh Gyula a képviselőház elnöke holnap Budapestre érkezik, hogy Kossuth Ferencel tanácskozzék a helyzetről. Ugyaneznap állapítják meg, hogy mikorra hívják össze az intéző-bizottságot. Ma délelőtt Kossuthnál járt Mérey Lajos, a képviselőház alelnöke és Holló Lajos is, akik szintén a válság dolgában tanácskoztak Kossuth Ferencel.

Titkos tanácsosok esküje.

Budapest, okt. 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a mai általános kihallgatások előtt a legutóbb kinevezett titkos tanácsosok,

Márffy Albin államtitkár és Apponyi Géza gróf tolnamegyei főispán letették a király kezébe a titkos tanácsosok esküjét.

Kossuth Ferenc állapota.

Budapest, október 28. (A „Torontál” ered. távirata.) Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter még nem hagyhatja el ugyan a szobáját, de egy-két nap mulva egészsége teljesen helyre áll. A miniszter ma már fogadta miniszteriuma szakreferenseit, majd később Méreyvel és Hollóval tanácskozott hosszasan.

Az osztrák zürzavar.

Budapest, okt. 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, az osztrák politikai válságban most már teljes a zürzavar. Ahány párt van, annyiféle huzs így nem csoda, ha a legkülönbözőbb egymásnak homlokegyenest ellenkező politikai hírek keringenek úgy a Reichsrathi képviselők, mint a sajtó körében. Cseh körökből eredő hírek ismét koalícióról szólnak, míg a német nacionalisták-szövetsége mitsem akar tudni koalícióról. A németek különben örvendve fogadták a hírt, amely szerint Bienerth báró osztrák miniszterelnök állítólag kijelentette volna, hogy a mai kormánypolitikán mitsem lehet változtatni. Ezzel szemben cseh körökből megerősítik a már előbb közrebocsátott híresztelést, hogy a kormányzásban igenis már a közel jövőben lényeges változások várhatók. A cseh pártok különben erősen dolgoznak azon, hogy minisztereiket lemondásra bírják. Egy másik hír arról számol be, hogy a Glombinszky által tegnapelőttre összehívott konferenciát nem tartották meg. Politikai körökben ugyanakkor sokat foglalkoznak azzal a hírrel is, hogy a szláv-unió egy ugynevezett színnélküli kabinet alakítását fogja sürgetni.

A hármasszövetség megújítása.

Budapest, október 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rómából érkező jelentések szerint Giolitti olasz miniszterelnök és Tittoni olasz külügyminiszter a „Petit Parisien” munkatársa előtt kijelentették, hogy Olaszországnak nincsen szándékában a hármasszövetségből kilépni és Giolitti még azt is hozzáfűzte, hogy Olaszország az esedékesség napján meg fogja újítani a szövetséget.

Schicht

Szarvasszappan

mindig
≡ a ≡
legjobb!

Határidő-üzel.

Budapest, okt. 28. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	28 42
Buza (áprilisra)	20 40
Rozs (októberre)	15 28
Zab (októberre)	13 70
Tengeri (októberre)	

Bérlet 27. sz. VÁROSI SZÍNHÁZ. 31-ik előadás.

Nagybecskereken, szerdán, 1909. okt. 28-án:

AZ ELVÁLT ASSZONY

Operette 3 felvonásban. — Irta: Fall Leó.

SZEMÉLYEK:

Lyssewge Karel, udvari titkár	Toronyi Gyula
Jóna, a felesége	Kaposi Józsa
Bakkenkyil Pieter, Iana atyja	Iván Sándor
Wander Loo Gondea	Harasztó Vilma
Ley, ügyvéd	Turai Antal
Deesteldonk Lukács, törvényszéki elnök	Remete Géza
Ruitersplat) szavazó bírák	Gózon Béla
Pender	Mártonfi Jenő
Scrop, háókoosi kalauz	Solymsi Sándor
Kromweleit Willem, halász	Nagy Pál
Martje, a felesége	H. Lévy Bertá
Adél, Scrop menyasszonya	Sárvári Nusi
Tjonger	Tihanyi Béla
Wiesum) szakértők	Halmi Béla
Kisbíró	Andai Károly
Inas Lyssewgehenél	Erdélyi Sándor

Hoinap, pénteken: A biboros.

A készáru jegyzése a tőzsdén.

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg
Tiszavidéki	75	—	79	29 10—29 60
"	76	—	80	29 30—29 70
"	77	28 65—29	81	—
"	78	28 85—29 20	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	29 —29 35
"	76	—	80	29 20—29 60
"	77	28 50—28 90	81	—
"	78	28 90—29 30	82	—
Pestvidéki	75	—	79	29 —29 35
"	76	—	80	29 30—29 60
"	77	28 40—28 95	81	—
"	78	28 95—29 20	82	—
Bánsági	75	—	79	29 10—29 40
"	76	—	80	29 30—29 60
"	77	28 65—29	81	—
"	78	28 80—29 20	82	—
Bácskai	75	—	79	29 10—29 50
"	76	28 30—29 10	80	—
"	77	28 65—29 30	81	—
"	78	29 80—29 50	82	—
Rozs I. rendű uj				19 65—19 90
" középmínőségű uj				19 40—19 60
Arpa takarmány I. rendű				14 35—14 75
" II. rendű				14 20—14 40
Zab I. rendű				15 30—15 60
" II. rendű				15 25—15 40
Tengeri beföldi uj				14 80—14 60
Körpa				
Köles				

Értéktőzsde.

Déli tőzsde.	Utótőzsde zárlata.
Magyar hitelrészv. 769.—	Magyar hitelrészv. 769 25
Osztrák hitel 659.—	Osztrák hitelrészv. 658 40
Magyar koronajár. 91 70	Koronajáradék —
Leszámlolóbank 484.—	Leszámlolóbank 483 50
Jelzálogbank 443 50	Jelzálogbank 448 50
Rimamurányi vmű 686.—	Rimamurányi vmű 686.—
Allamvasut 744 50	Allamvasut 714 —
Városi villamos 306.—	Városi vasut 306 —
Közuti vasut 598.—	Közuti vasut 593 —

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyilttér.

A rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk).

CLUB EXTRABIS

SZIVARKAPAPIROS

teljesen hamu nélkül ég el.

Óvakodjunk az utánzatoktól.

(978—40,29)

KECSKEMÉTI

rózsaburgonya

(legkiválóbb téli burgonya)

kapható

ÖZV. GUTTMANN JAKABNÉ ÉS FIAINÁL

Telefon 96. NAGYBECSKEREK. Telefon 96.

Legalább 50 kilogramm vételnél házhoz szállítatik.

v55—4,3

Hazánk egyik legnagyobb és leggazdagabb biztosító részvénytársasága megynket ujra akarja szervezni. E célból

keres

(963—3.1)

egy vagy két megyénkben jól bevezetett, megbízható, komoly, szolid előéletű és szorgalmas egyént, kik a biztosítási üzlet összes ágazataiban az üzletszerzés, valamint a szervezés terén eredménnyel képesek működni. • Főcél: Üzletszerzés és itt helyben, valamint a vidéken, oly helyi megbízható ügynököket és képviselőket felállítani, kik szintén képesek egészséges biztosítási üzletet teremteni. • Ajánkozók, kik ezen a téren már sikerrel működtek, előnyben részesülnek. Nem szakmabeliek a társaság költségén oktatást nyernek. Az állások a jól betöltött, kikötött idő leteltével nyugdíjképes állandókká alakíthatnak át. Kezdfizetés: A már betöltött gyakorlat és előismeretek szerint havi 150—250 korona és ha a társaság megbízásából utazik: 10.—korona napidíj és II. o. vasut. Kimerítő ajánlatok: „Kötelességteljesítés — szép jövő” alatt Eckstein Bernát hirdetési irodába (Budapest, VII., Erzsébet-körut 37.) kéretnek.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1909. október hó 1-től.

Erkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
 Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.
 Pancsováról: délután 5 óra 15 p.
 Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 50 óra
 Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
 Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.
 b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
 Zombolyáról, Verseczről, Alibánáról és Temesvárról: este 8 óra 06 perc.
 Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon regge 6 óra 30 perc.
 Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
 Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p délután 4 óra 10 perc, este 9 óra 02 perc.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
 pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
 Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
 Szegedre: (motorkocsi) délután 1 óra 15 perc.
 Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.
 b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
 Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 15 p.
 Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibánára reggel 3 óra 33 perc.
 Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 26 p délelőtt 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.
 Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
 Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
 Temesvárról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
 Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
 Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.
 Szécsány—Versecz: minden csütörtök és vasárnapon regge 5 óra 30 perckor.

2030/1909. sz.

Gyertyámos község előljárósága.

Hirdetmény.

Gyertyámos község mint erkölcsi testület tulajdonát képező

nagykorcsmai helyiség

folyó évi november 7-én d. e. 10 órakor 1910. évi január hó 1-től kezdődőleg 3 (három) évre nyilvános árverés útján Gyertyámos község házában haszonbérbe adatik. Az árverési feltételek a községi jegyzői irodában megtekinthetők.

Gyertyámos, 1909. évi október 27.

Gesztessy László, Römer Péter,
jegyző. 965—3.1 bíró.

Kisasszony

ajánkozik nagyuri házba,

::: gyermekek mellé.

Vidékre is elmegy. :::

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

961—1.1

2267/1909. sz.

Szeferkin község előljárósága.

Hirdetmény.

Szeferkin község határában folyó évi október 20-án egy körülbelül 13 éves, pej, sörényében fehér szőr, hátulsó ballába kesely kanca gazdátlanul találtott.

Amennyiben jogos tulajdonosa nem jelentkezne a kanca folyó évi november 15-én d. e. 9 órakor Szeferkin község házában nyilvános árverésen el fog adatni.

Szeferkin, 1909. évi október 25.

967—1.1

Községi előljáróság.

ELSŐRENDÜ CIPŐK NAGY RAKTÁRA

WEINBERGER K.

NAGYBECSKEREK, HUNYADI-FŐ-U. 23.

Hallatlan olcsóság.

1 pár valódi boxbőr női füz. cipő K 8 50

Ugyanaz gombos „ 9”

Férfi Bergsteiger

vagy cuggos „ „ 9 50

Ideál csattos „ „ 11”

Ne mulassza el senki, míg

a készlet tart, ezeket az

olcsó, de amelltt kitűnő

minőségű cipőket megrendelni.

Szétküldés bármely

irányban utánvétel

mellett.

Occasio.

(920—10,9)

Alkalmi vétel.

Alkalmi vétel.

1909. évi május hó 1-étől állandóan kapható!

Magyar forrás. Hugyhajtó és hugasavoldó Magyar forrás.

SZULTÁN-FORRÁS

Nagyon kefelemes, tiszta izó, szénsavban gazdag, dus Lithion-tartalmu ásványviz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, huygkó- és hólyagbajok esetében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Kutkezelőség és központi iroda: EPERJES. Igazgatóság: BUDAPEST, VI., Ferenc József-rakpart 22. — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Ostendében.

Telefon Eperjesen: 74.

Telefon Budapesten 111—93.

Főraktár Nagybecskerekben: Ro'sa Béla fűszerkereskedésében és azonkívül mindenütt kapható.

703—100,90